

végével pedig hasonlóképen fölszerelt részletes jelentést tartoznak tenni egész útjukról; ezenkívül, legkésőbb a hazaérkeztüket követő két esztendő alatt tudományos dolgozattal is tartoznak számot adni külföldi tanulmányaikról és tapasztalataikról. Az illető lehetőleg gondoskodjék arról is, hogy dolgozata valamely tudományos folyóiratban közzététessék, s hozzám aztán ilyen alakban mutattassék be.

Jegyzet. A Collegium Hungaricumok alapításával a külföldi ösztöndíjak más jelentőséget nyertek. A rendeletet mégis érdemesnek látszik közölni.

37. A Bécsi Magyar Főiskolai Collegium (Collegium Hungaricum) szervezeti szabályzata.

(1924. évi szabályzat.)

1. Az intézet neve, célja és tagjai.

1. §. Az intézet *neve*: Bécsi Magyar Főiskolai Collegium (Collegium Hungaricum) Wien, VII., Museum-Strasse 7.

2. §. Az intézet *célja*: a magyar főiskolák jelesebb hallgatóinak alkalmat nyújtani arra, hogy hazai tanulmányaik befejezte után, esetleg hamarabb is, szakismereteiket a bécsi főiskolák, tudományos intézetek és gyűjtemények igénybevételével gyarapíthassák, tágabb látókörre tegyenek szert, közelebbi érintkezésbe lépjenek a nyugati tudományos kultúrával.

3. §. Az intézet *tagjai*: a Kollegium alapítványosai. Egyelőre 18 alapítványi hely áll rendelkezésre; még pedig: 8 a bölcsészeti kar német-szakos hallgatói számára, 2—2 hely ugyanezen kar humanisztikus, illetve természettudományi ágának hallgatói számára; 2 hely a jogi kar, 2 hely az orvosi kar, 1 hely a közgazdaságtudományi kar és 1 hely a műegyetem hallgatói számára. Egy-egy hallgató egy esztendő töltsön a kollegiumban; megokolt esetben a tanulmányi idő meghosszabbítható.

II. A pályázat és felvétel módja.

4. §. Az alapítványi helyekre elsőizben a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium hirdeti pályázatot. A folyamodványok a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterhez címzendő és az illetékes kar dékánjának adandók be. A folyamodványhoz melléklendők: a születési bizonyítvány (keresztlevél); a főiskolai tanulmányokat igazoló okmányok; hatósági orvosi bizonyítvány; curriculum vitae, melyben pontosan körülírandó az is, hogy milyen szaktanulmánnyal foglalkozott, illetve óhajt foglalkozni a pályázó. A kari dékánok, a kérvényeket az illetékes szakprofesszorokhoz juttatják el személyes felelősség mellett történő véleményes ajánlattétel céljából, majd pedig a pályázó személyére vonatkozó esetleges észrevételeikkel együtt a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz terjesztik fel azokat. A Kolle-

gium vezetősége aztán részletes összeállítást dolgoz ki a pályázati kérvényekről a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter számára.

5. §. Egyes személyek, hatóságok, egyesületek is tehetnek egy évre vagy hosszabb időre szóló alapítványokat bizonyos feltételekhez kötött pályázók számára, a vallás- és közoktatásügyi minisztériummal egyetértésben, hasonló pályázati és felvételi módozatokkal.

6. §. Az alapítványi helyeket a vallás- és közoktatásügyi minisztérium előterjesztésére a Kormányzó Úr Ö Főméltósága adományozza.

III. A kollegisták jogai és kötelességei.

7. §. Az alapítványosok díjtalanul kapnak a kollegiumban lakást, fűtést, világítást, kiszolgálást, reggelit, ebédet, vacsorát, fehérneműtisztítást, orvosi kezelést. A tanulmányaikkal kapcsolatos díjakat szintén viseli a vallás- és közoktatásügyi minisztérium. Használhatják az ugyanazon épületben elhelyezett Bécsi Magyar Akadémikusok Egyesületének olvasó és társalgó szobáit, úgyszintén a Bécsi Magyar Történelmi Intézet és a Kollegium könyvtárát. Résztvehetnek azokon a tudományos előadásokon, amelyek a Kollegiumban általános művelődésük előmozdítására tartatnak s azokon az órákon, melyek idő és körülmény szerint nyelvtudásuk emelésére rendeztetnek. Zenei tudásukat fejleszthetik. Alkalmuk lesz testedző gyakorlatokon és

rendszeres kirándulásokon (cserkészet) részt venni.

8. §. A kollegisták *kötelességei*: a szak tanulmányuknak megfelelő főiskolai előadások látogatása; a szemináriumi és más szakgyakorlatokon való részvétel; a főtárgyban való szakmunkálkodást a megállapított módon kötelesek igazolni. (Kollokvium, stb.) Minden félév végén kötelesek a Kollegium igazgatóságának német nyelvű (a francia vagy angol szakosok az illető nyelven) írásbeli jelentést benyújtani tanulmányaik állásáról. A belépéskor reverzálíst írnak alá, melyben kötelezik magukat arra, hogy erkölcsi, hazafias, politikai tekintetben kifogásolhatót nem követnek el, a fegyelmi rendelkezések ellen nem vétnek és tanulmányi kötelességeiknek eleget tesznek.

9. §. A kollegisták fegyelem tekintetében az igazgató alatt állanak, aki súlyosabb esetekben a főfelügyelővel érintkezésbe lép ezek iránt (rendreutasítás, rosszalás). A vezetőség indokolt esetekben azonnal is intézkedhetik, amiről nyomban megökolt jelentést tesz a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek.

10. §. A kollegisták itteni tanulmányaikról és munkálkodásukról igazolványt kapnak.

IV. A kollegium vezetése és adminisztrációja.

11. §. A Kollegium a vallás- és közoktatásügyi miniszter főnhatósága alatt áll.

12. §. Közvetlen vezetője a vallás- és köz-

oktatásügyi minisztérium által megbízott és felelős *igazgató*, aki a kollegisták tanulmányait az ajánló szakprofesszor óhajai alapján irányítja, útjaikat egyengeti, munkásságukat ellenőrzi, megértő, ösztönző és odaadó tanácsadójuk. Képviseli az intézetet hatóságok és mások irányában.

13. §. A helyi főfelügyeletet a miniszter nevében a Kollegium *főfelügyelője* gyakorolja, akinek az igazgató a fontosabb ügyekről referál s aki az igazgatónak a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz felterjesztett jelentéseit és javaslatait ellenjegyzzi, esetleg véleményes előterjesztéssel kíséri.

14. §. Az igazgató minden főiskolai félév végén jelentést tesz a vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak a kollegisták tanulmányairól, az intézet szellemi ügyeiről. Felterjesztéseit a főfelügyelő láttamozza. Minden tanév végén jelentést tesz az igazgató a Kollegium leltáráról, gazdasági ügyeiről, ezeket illető óhajokról, javaslatokról.

15. §. Az igazgató intézi a pénzügyeket is; számadásokat készít és félévenként felterjeszti azokat a vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak a főfelügyelő ellenjegyzésével.

16. §. A főfelügyelő is, az igazgató is helyettest neveznek meg akadályoztatásuk esetén.

17. §. A belső házirend és fegyelem fentartására az igazgatónak segítségére van az alapítványosok közül egy senior, akit az igazgató jelöl ki; helyettesét szintén.

18. §. Az irodai munkák végzésére egy *irodai segéderő* áll a vezetőség rendelkezésére, aki állami hivatali állása és elfoglaltsága mellett a szükségesség szerint napi 2—3 órán át ezeket az ügyeket végzi, megfelelő honoráriummal.

19. §. Az intézeti *altisztek* fölött az igazgató rendelkezik. Kötelességük a Kollegium karbantartása, rendes tisztogatása és az ágy s fehérnemű számontartása.

A Bécsi Magyar Főiskolai Kollegium ideiglenes házi- rend- és fegyelmi szabályai.

1. A kollegisták családrendszerben vannak elhelyezve; egy-egy háló- és nappali szoba egybenyílóan két-két kollegista számára.

2. Az étkezés időrendje: reggeli $\frac{1}{4}$ 8kor, ebéd $\frac{1}{2}$ 2-kor, vacsora $\frac{1}{2}$ 8-kor.

3. A kollegisták este 11 órakor tartoznak otthon lenni. Megokolt esetekben az igazgató ad engedélyt hosszabb kintmaradásra.

4. Vendégek csak a könyvtárszobában fogadhatók naponta 2—6-ig. A szobákban csak az igazgató engedelmével szabad vendégeket fogadni.

5. A házban van orvosi rendelő és betegszoba. Az orvos reggel $\frac{1}{2}$ 8-kor rendel.

6. A katolikus kollegisták vásár- és ünnepnap részt vehetnek a magyar akadémikusok által rendszeresített istentiszteleten (magyar szent beszéddel). A protestáns kollegisták is-

tentiszteletéről az igazgatóság gondoskodik alkalom szerint.

7. Minden kollegista belépésekor a következő reversálist írja alá: „Kötelezem magam, hogy az alábbi pontokat tudomásul vettem, megértettem és lelkiismeretesen megtartom.

a) Kerülök mindent, ami szóban vagy tettben valláserkölcsi szempontból kifogásolható.

b) Sem a kollegiumban, sem azon kívül nem veszek részt semmiféle politikai mozgalomban.

c) Tanulmányi kötelességeimnek eleget teszek.

d) A kollegium vezetőségének hivatalos rendelkezéseit megtartom.

e) Társaim iránt békés egyetértésben és baráti viszonyban leszek.

f) A kollegium felszerelését és épületét kímélni fogom; az okozott kárt megtérítem.

g) Vendégeket csak a megszabott időben és helyen fogadok.

8. Amelyik kollegista ezt a reversálist megszegi, az elkövetett szabálytalanság súlya szerint megintést, rendreutasítást vagy rosszalást von magára; végső esetben az intézetből való kizárás következik.

Jegyzet. A május hó 4-én kelt 986/1926. III. 6. sz. vk. min. rendelet a Collegium Hungaricum intézményének s általában a külföldi ösztöndíjaknak fontos kiterjesztését tartalmazza.

E rendelet pályázatot hirdet a *Bécsi Collegium Hungaricum*ba 30 helyre, a *Berlini Collegium Hungari-*

cumba szintén 30 helyre, Franciaországban végzendő tanulmányokra *20, Angliában* végzendő tanulmányokra pedig *4* magyar állami ösztöndíjra.

1. A Bécsi Collegium Hungaricum pályázati hirdeteménye szerint az 1926/27. iskolai évben az ösztöndíjasok 1926. évi október hó 1-től teljes ellátást (lakás, fűtés, világítás, kiszolgálás, napi háromszori étkezés, mosás és orvosi kezelés) kapnak a kollégiumban (Wien, VII., Museum-Strasse 7; Gárdapalota) és tanulmányi kiadásait is a kollégium fizeti.

Az ösztöndíjak a következő tudományágak között oszlanak meg: jog- és állam-, közgazdaságtudomány, bölcsészet-, nyelv-, természettudomány, orvostudomány, műegyetem, művészet. Pályázhatnak:

1. férfiak, akik az egyetemet, műegyetemet, főiskolát már elvégezték és még 35. életévüket nem töltötték be;

2. azok a németszakos bölcsészettanhallgatók, akik legalább 4 félévet sikerrel végeztek.

A pályázók kérvény helyett a dékáni hivatalban rendelkezésre álló „Életrajzi adatok külföldi ösztöndíjak számára“ űrlapot 2 példányban töltsék ki és a következő okmányokkal felszerelve *legkésőbb 1926. évi május hó 25-ig nyujtsák be a* dékáni hivatalnál:

a) születési bizonyítvány,

b) érettségi bizonyítvány hiteles másolata,

c) index és oklevél (másolata),

d) orvosi bizonyítvány a pályázó egészségi állapotáról,

e) az illető egyetem német tanára által kiállított bizonyítvány arról, hogy a pályázó a német nyelvet szóban és írásban annyira bírja, hogy szaktanulmányi működését sikerrel folytathatja.

2. A Berliini Collegium Hungaricum pályázati hirdetménye szerint az 1926/27. iskolai évben az ösztöndíjasok 1926. évi október hó 15-től teljes ellátást (lakás, fűtés, világítás, kiszolgálás, napi háromszori étkezés, mosás és orvosi kezelés) kapnak a kollégiumban (Berlin, N. W. 7. Dorotheenstrasse 2.) és tanulmányi kiadásait is a kollégium fizeti.

Az ösztöndíjak a következő tudományágak között oszlanak meg: jog- és állam-, közgazdaságtudomány, bölcsészet-, nyelv-, természettudomány, orvostudomány, műegyetem. Pályázhatnak:

1. férfiak, akik az egyetemet, műegyetemet, főiskolát már elvégezték és még 35. életévüket nem töltötték be;

2. azok az egyetemi, műegyetemi hallgatók és pedig elsősorban: németszakos bölcsészethallgatók, jog-, állam- és közgazdaságtudományi hallgatók és protestáns teológusok, akik legalább 4 félévet sikerrel végeztek

Egyéb pályázati feltételek a Bécsi Collegium Hungaricum pályázati feltételeivel azonosak.

3. A *Franciaországban* végzendő tanulmányokra szóló 20 magyar állami ösztöndíj pályázati hirdetménye szerint:

Az ösztöndíj összege évi 2000 pengő, melynek első részletét a minisztérium házipénztára, a többit francia frankban a párisi m. kir. követség fizeti ki.

Az ösztöndíjak a következő tudományágak között oszlanak meg: jog- és állam-, közgazdaságtudomány, bölcsészet-, nyelv-, természettudomány, orvostudomány, műegyetem, művészet. Pályázhatnak:

1. akik az egyetemet, műegyetemet, főiskolát már elvégezték és még 35. életévüket nem töltötték be;

2. azok a francia szakos bölcsészethallgatók, akik legalább 4 félévet sikerrel végeztek.

A pályázóknak az a—d alatt a 215. l. felsorolt okmányokon kívül csatolni kell

e) az illető egyetem francia tanára által kiállított bizonyítványát arról, hogy a pályázó a francia nyelvet szóval és írásban annyira bírja, hogy szaktanulmányi működését sikerrel folytathatja.

4. *Angolországban* végzendő tanulmányokra szóló ösztöndíjak pályázati hirdetménye szerint az ösztöndíjasok előreláthatólag az oxfordi, cambridgei, vagy aberdeeni egyetemen, collegekben kapnak elhelyezést és ösztöndíjuk, melyet a londoni m. kir. követség megfelelő részletekben fizet ki, ottani megélhetésüket biztosítja.

Az ösztöndíjak a következő tudományágak között oszlanak meg: jog- és állam-, közgazdaságtudomány, bölcsészet-, nyelv-, természettudomány, műegyetem. Pályázhatnak:

1. akik az egyetemet, műegyetemet, főiskolát már elvégezték és még 35. életévüket nem töltötték be;

2. azok az angol szakos bölcsészettanhallgatók, akik legalább 4 félévet sikerrel végeztek.

A pályázóknak egyéb fentebb a—d alatt említett okmányokon kívül be kell mutatni e) az illető egyetem angol tanára által kiállított bizonyítványát arról, hogy a pályázó az angol nyelvet szóval és írásban annyira bírja, hogy szaktanulmányi működését sikerrel folytathatja.

A beérkezett pályázatokat a szaktanár véleményével ellátva, a karok országonkint (Bécs, Berlin, Páris, stb.) külön-külön készítendő javaslatával legkésőbb június hó 10-ére annál is inkább fel kell terjeszteni, mert a később érkező felterjesztések nem vétetnek tárgyalás alá.

A pályázatok felterjesztésénél meg kell jelölni azokat a pályázókat, akik a Rockefeller alapok (Amerika)

természettudományi és orvosi utazási ösztöndíjaira, melyekre azonban ez idő szerint a pályázat még nem írható ki, figyelembejöhethetnek.

38. Az u. n. versenyvizsgálati ösztöndíjakra vonatkozó szabályzat.

(6633. sz. 1872/73. vk. min. rendelet.) Az egyetemi hallgatók számára, és pedig az orvostan- és jogtudományok részére 10, a jogászoknak 10, s a bölcsészettudomány-hallgatóknak szinte 10, költségvetésileg ajánlatba hozott, évenként három-háromszáz forinttal díjazott állami ösztöndíj a törvényhozás által engedélyeztetvén, ezek elnyerésére és adományozására nézve a következő feltételeket s eljárási módozatot állapítom meg.

1. Ezen ösztöndíjakra valláskülönbség nélkül csak oly szegényebb sorsú egyetemi rendes hallgatók tarthatnak igényt, akik itten legalább már egy félévet töltöttek, az előadásokat pontosan és szorgalmasan látogatják, az egyetemi szabályoknak megfelelő viseletet tanúsítanak, s a tanulmányokban jeles előmenetelüket írás- és szóbeli vizsgálat által igazolják. E célra:

2. A miniszterium pályázatot hirdet oly felhívással, hogy azok, kik ily ösztöndíjas állomás elnyerése végett magukat a vizsgálatnak alávetni szándékoznak, előbbi tanulmányaikat s ezekben legalább a legutóbbi tanévben tanúsított szorgalmukat és előmenetelüket s netáni egyéb-kénti viszonyaikat igazoló bizonyítványokkal, je-